

STELLING ADVOCATUUR

Stationsstraat 21-C
2405 BL Alphen aan den Rijn

RAAD VAN DISCIPLINE DEN HAAG

maandag 12 mei 2014

inzake

verzoek deken om onmiddellijke schorsing

zaaknummer R. 4499/14.85

PLEITNOTA

1. De deken suggereert in de conclusie van zijn verzoekschrift van 11 april dat ik niet integer zou zijn, dat ik mij als advocaat onethisch zou gedragen. Hij stelt ook dat mijn optreden in woord en geschrift van een gebrek aan professionaliteit zou getuigen. En ter nadere ondersteuning voor die conclusie verwijst hij naar een aantal uitspraken in bijlage 9 bij het verzoekschrift. Daaronder het arrest van het gerechtshof Den Haag van 14 september 2010.¹

2. Er zijn in de voorliggende kwestie dus met name twee onderwerpen aan de orde, te weten mijn integriteit en de vrijheid van meningsuiting. Op beide onderwerpen zal ik ingaan. Het eerste onderwerp belicht ik aan de hand van de gang van zaken die uiteindelijk heeft geleid tot mijn optreden als advocaat in de zaak die heeft geleid tot het genoemde arrest. Het tweede onderwerp belicht ik aan de hand van de Grondwet, de grondwetshistorie en jurisprudentie. Waarbij ik overigens aantekenen dat ik als wetgevingsjurist verantwoordelijk ben geweest voor wetgeving inzake de uitoefening van grondrechten.

3. Maar ik wil voorop stellen dat de situatie waarin we nu verzeild zijn geraakt, niet zou zijn ontstaan, indien de deken bij de uitoefening van zijn bevoegdheden ingevolge de Advocatenwet, dus bij zijn optreden als bestuursorgaan, zich ook als een behoorlijk bestuursorgaan zou hebben gedragen. Het is de deken geweest die geweigerd heeft om aan te tonen dat hij als bestuursorgaan, dus als overheidsorgaan dat optreedt tegenover een burger die advocaat is, bevoegd zou zijn om mij verplichtingen op te leggen terzake van mijn uitoefening van het grondrecht van meningsuiting. De deken is als bestuursorgaan gebonden aan het wetmatigheidsbeginsel, dat wil zeggen dat zijn bevoegdheden tegenover de burger een wettelijke basis dienen te hebben en in overeenstemming met het recht dienen te worden uitgeoefend. En indien de betrokken burger gemotiveerd betwist dat een bestuursorgaan een bepaalde bevoegdheid heeft, zoals ik dat tegenover de deken heb gedaan inzake de meningsuiting, behoort een bestuursorgaan zijn wettelijke bevoegdheid aan te tonen. Maar de deken heeft dat dus botweg geweigerd, en heeft zich als bestuursorgaan derhalve vergaand onbehoorlijk gedragen.

4. Wat betreft de kwestie van mijn integriteit wil ik beginnen bij mijn militaire

STELLING ADVOCATUUR

Raad van Discipline Den Haag, 12 mei 2014
inzake verzoek deken om onmiddellijke schorsing
zaaknummer R. 4499/14.85

blz. 2

loopbaan. Na met goed resultaat de opleiding aan de Koninklijke Militaire Academie te hebben afgerond, werd ik op 16 juli 1970 beëdigd als officier van de luchtmacht. De officierseed hield niet alleen in dat ik mijn trouw aan het constitutionele staats-hoofd beloofde, maar ook dat ik mijn functie zou vervullen in "*gehoorzaamheid aan de wetten*". En ik heb mijn eed gestand gedaan, ook toen het duidelijk was dat dit voor mij persoonlijk negatieve consequenties zou kunnen hebben.

5. Mede naar aanleiding van de maatschappelijke discussie over kernwapens die vanaf 1977 werd gevoerd in Nederland, ben ik gaan wijzen op de juridische aspecten van het gebruik van kernwapens en van de voorbereidingen daartoe. En vervolgens schreef ik in het dagblad *Trouw* van 29 februari 1980 dat iedere militair rechtens verplicht was om opdrachten tot het daadwerkelijk gebruik van kernwapens naast zich neer te leggen. Dát was voor mij de consequentie van de verplichting die ik op mij had genomen om mijn functie in "*gehoorzaamheid aan de wetten*" te vervullen. En het getuigt mijns inziens dan ook van integriteit dat je als militair daadwerkelijk "nee" zegt tegen misdadige opdrachten. Misdadig omdat de meest fundamentele regels van het oorlogsrecht zouden worden geschonden bij het daadwerkelijk gebruik van kernwapens. En ook omdat door de nucleaire vernietiging van steden het verbod van volkerenmoord zou worden geschonden.

6. Het publiekelijk uitdragen van dit standpunt leidde tot de juridische discussie die tot op de dag van vandaag voortduurt. In die discussie heb ik mij beroepen op het absolute verbod van genocide. Een verbod dat aan de orde is omdat, wanneer je kernwapens gebruikt tegen steden, uit dat feitelijk handelen zonder meer de intentie blijkt, de nationale groep geheel of gedeeltelijk te willen vernietigen. Verder heb ik mij beroepen op het absolute verbod om de burgerbevolking tot doelwit van de militaire aanval te maken, en op het eveneens absolute verbod om indiscriminatoir geweld te gebruiken. En meer absoluut geldende verboden kunnen worden genoemd. Ik verwijs naar mijn pleitnota van 4 april 2011, die ik in deze procedure heb ingebracht.

7. Gedwongen door vragen vanuit de Tweede Kamer, reageerde de minister van defensie in jullie 1980 op mijn stellingname. Hij ontkende dat het Genocideverdrag en het oorlogsrecht van toepassing zouden zijn op het gebruik van kernwapens. Die reactie was zodanig in strijd met het recht, dat de minister daarover werd gekapitteld door professor KOOLJMANS, prominente partijgenoot van de minister en gewezen staatssecretaris van buitenlandse zaken, die later als rechter van het Internationaal Gerechtshof zou worden benoemd. Ook de gezaghebbende volkenrechtdeskundigen KALSHOVEN, DE WAART en RÖLING onderschreven het beroep op het oorlogsrecht. DE WAART onderschreef de opvatting dat het gebruik van kernwapens in strijd zou zijn met het oorlogsrecht, terwijl RÖLING het publiekelijk voor mij opnam en aangaf dat mijn opvattingen alleszins honorabel en verdedigbaar waren.

8. De minister van defensie zag zich genoodzaakt in de Tweede Kamer de toezegging te doen, dat nader zou worden gezien in hoeverre het oorlogsrecht het gebruik van kernwapens zou toelaten. Maar die studie heeft nooit geleid tot een eindresultaat.

En vervolgens weigerde de minister stevast om in te gaan op die kwestie. Hij weigerde dat in de procedures waartoe ik gedwongen werd door de negatieve sanctionering door de minister van mijn meningsuiting inzake de kernwapenproblematiek. Hij weigerde dat ook indien daarom werd gevraagd door andere personeelsleden van defensie. Daarentegen eiste de minister, *nota bene* op instigatie van de Centrale Raad van Beroep², in 1983 van mij onvoorwaardelijke gehoorzaamheid aan alle opdrachten betreffende de inzet van kernwapens, de eis van ***Befehl ist Befehl***. Alsof er geen Neurenberg was geweest, alsof de Bijzondere Raad van Cassatie de persoonlijke verantwoordelijkheid ten aanzien van de wetten en gebruiken van de oorlog niet telkens had onderstreept, en alsof er geen Wet Oorlogsstrafrecht bestond waarin het beroep op een ontvangen bevel werd uitgesloten als strafuitsluitingsgrond.

9. Maar het kon nog erger. Terwijl de Wet Oorlogsstrafrecht inhield dat schending van de wetten en gebruiken van de oorlog strafbaar werd gesteld, ontkende de Centrale Raad van Beroep in 1986 dat individuele militairen gebonden waren aan de beginselen en regels van het oorlogsrecht, aan wat heden ten dage het internationaal humanitair recht wordt genoemd.³ Glashard ging dat rechtscollege in tegen de on-dubbeltzinnige bepalingen van de wet.

10. Sedert 1980 heeft niet alleen de Centrale Raad van Beroep, maar hebben alle Nederlandse rechters die geconfronteerd werden met de problematiek van het gebruik van kernwapens, geweigerd om de wet toe te passen. In geen enkele uitspraak waarin de onderhavige problematiek aan de orde was, is het gebruik van kernwapens getoetst aan het verbod van genocide of aan de beginselen en regels van het oorlogsrecht. Dit in flagrante strijd met de ambtseed of -belofte van rechters om de Grondwet en alle overige wetten te zullen onderhouden en nakomen. Een zelfbinding die immers ook met zich brengt dat overeenkomstig de wet wordt rechtgedaan, zoals art. 11 Wet algemene bepalingen vereist. Geconfronteerd met de systeemmisdadige voorbereidingen voor nucleaire massamoord, hebben de betrokken rechters er tot nu toe allen voor gekozen om niet het recht te handhaven, maar om zich te voegen naar de wil van de politieke machthebbers. In mijn pleitnota van 4 april 2011 heb ik daaromtrent een uitzetting gegeven.

11. En let wel, in 1996 heeft het Internationaal Gerechtshof uitspraak gedaan inzake de kwestie van de rechtmatigheid van het dreigen met of het gebruik van kernwapens.⁴ Een uitspraak die de visie die ik als kapitein voor het voetlicht bracht, volledig ondersteunde. Het Internationaal Gerechtshof zei in zijn uitspraak dat:

- a. de verboden om de burgerbevolking aan te vallen en om indiscriminatoir geweld te gebruiken, nooit overschreden mogen worden;
- b. dat geen enkele staat er in was geslaagd om een voorbeeld van rechtmatig gebruik van kernwapens te geven;
- c. dat bij gebruik van kernwapens dient te worden voldaan aan de vereisten van de beginselen en regels van het internationaal humanitair recht;
- d. dat het gebruik van kernwapens in het algemeen onrechtmatig zal zijn.

12. Een dieptepunt van de Nederlandse rechtspraak op dit terrein wordt dan ook

gevormd door het arrest van de Hoge Raad van 21 december 2001.⁵ Daarin bestond de Hoge Raad het om te zeggen dat de nucleaire vernietiging van steden rechtmatig zou kunnen zijn. Met andere woorden, een arrest waarin de Hoge Raad feitelijk het volkomen immorele en onrechtmatige standpunt inneemt dat nucleaire genocide en een rechtstreekse atoomaanval tegen de burgerbevolking rechtmatig zouden kunnen zijn. Een standpunt dat lijnrecht ingaat tegen de Wet internationale misdrijven en de verdragen waarnaar die wet verwijst. Verdragen die iedere genocide en iedere aanval tegen de burgerbevolking onder alle omstandigheden verbieden. Een standpunt dat ook lijnrecht ingaat tegen de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof van 1996. En een standpunt dat bovendien de keuze inhoudt voor de barbaarse Duitse opvatting die bekend staat onder het motto ***Kriegsräson geht vor Kriegsmanier***, en die inhoudt dat op grond van de oorlogsnoodzaak inbreuk zou kunnen worden gemaakt op het oorlogsrecht en de wetten van de menselijkheid. Een opvatting die door de gehele wereldgemeenschap na de Tweede Wereldoorlog is afgewezen, zoals ook tot uitdrukking komt in de jurisprudentie van Neurenberg en onze eigen Bijzondere Raad van Cassatie.

13. Duizenden weldenkende mensen meenden dat zij zich niet konden neerleggen bij deze ernstige aantasting van de nationale en internationale rechtsorde door de Hoge Raad. Dat leidde tot een geding tegen de staat wegens misdadige rechtspraak, dat uitmondde in het eerder genoemde arrest van het gerechtshof 's-Gravenhage van 14 september 2010. Dit gebeurde op grond van een benaderingswijze die aansluit bij die welke destijds werd gekozen door de Leidse hoogleraar CLEVERINGA en leden van het verzet, toen dezen tijdens de Duitse bezetting werden geconfronteerd met het beruchte Toetsingsarrest⁶. Toen weigerde de Hoge Raad om een verordening te toetsen aan het Landoorlogreglement, waardoor deze volgens CLEVERINGA een *"onrechtsreguleur"* was geworden die zichzelf tot een medeplichtige aan het onrecht had gemaakt.⁷ De Hoge Raad beschermde, zo onderschreef CLEVERINGA, door zijn opstelling: *de vervolging van de Joden, de georganiseerde beroovingen, verbeurdverklaringen en afpersingen, de bevordering van hulp aan den vijand Duitschland, de knechting van het geheele sociale en culturele leven, de inschakeling van de arbeiders, de industrie en de universiteiten in den zoogenaamden strijd tegen het bolsjewisme, de bezoedeling van ons materiele en formeele privaat- en strafrecht met vreemde smetten, ja de vergiftiging van onze rechterlijke macht zelve.*⁸

14. Maar de deken noemt het geding tegen de staat wegens de misdadige rechtspraak van de Hoge Raad, een geding dat was gericht op de instandhouding van de rechtsorde tegenover de gewetenloze collaboratie van de Hoge Raad met de samenspanning tot nucleaire genocide en met de systeem misdadige voorbereidingen voor nucleaire massamoord, een illustratief voorbeeld van *"een zodanige emotionele betrokkenheid en gebrek aan professionaliteit, dat een goede behartiging van de belangen van zijn cliënten (.....) niet gewaarborgd is"*. Dat duizenden mensen, waaronder diverse juristen en advocaten, daar anders over dachten, maakt het voor de deken in het geheel niet anders. De heer MARTENS vindt zijn opvattingen klaarblijkelijk zonder meer doorslaggevend omdat hij deken is. Daarom zijn Meindert STELLING en de andere

STELLING ADVOCATUUR

Raad van Discipline Den Haag, 12 mei 2014
inzake verzoek deken om onmiddellijke schorsing
zaaknummer R. 4499/14.85

blz. 5

advocaten die bij die procedure tegen de staat betrokken waren, niet professioneel, en belasten dezen de cliënten met "*onnodige procedures*". De heer MARTENS vindt kennelijk dat, wanneer de Hoge Raad zegt dat nucleaire genocide mag worden gepleegd, en dat de burgerbevolking rechtstreeks met atoombommen mag worden aangevallen, dat dat dan ook zo is. Dat dat dan de hoogste waarheid is. En samen met de Hoge Raad lapt deken de heer MARTENS het Genocideverdrag, het Aanvullend Protocol I van 1977 en de Wet internationale misdrijven aan zijn laars. En aan de zijde van de rechtsschendende Hoge Raad kiest de heer MARTENS *unverfroren* voor het *Kriegsräson geht vor Kriegsmannier*. Alsof er geen Neurenberg is geweest, alsof er geen Bijzondere Raad van Cassatie in Nederland ooit heeft rechtgesproken, en alsof wij niet iedere vierde mei herdenken "dat nooit meer"!

15. Maar niet alleen met betrekking tot de kernwapens lapt de heer MARTENS de wet aan zijn laars. Dat doet hij ook met betrekking tot de vrijheid van meningsuiting, het tweede onderwerp dat dient te worden besproken. Weliswaar heeft de heer MARTENS "*gehoorzaamheid aan de Grondwet*" gezworen of beloofd, maar dat heeft klaarblijkelijk geen enkele praktische betekenis. Zie hier de integriteit van de heer MARTENS, het ethisch verantwoorde gedrag van de deken. Want je hebt wel gezegd de Grondwet te zullen gehoorzamen, maar wanneer wordt gewezen op de grondwettelijk beschermde vrijheid van meningsuiting, heb je daar als deken uiteraard geen enkele boodschap aan. Want als deken vind je, dat je natuurlijk wél wat te zeggen hebt over de meningsuiting van advocaten. Hoewel je geen enkele formeel wettelijke bepaling kunt aanwijzen die de meningsuiting van advocaten verdergaand beperkt dan die van willekeurig andere burgers. Maar je weigert gewoon om aannemelijk te maken dat je als bestuursorgaan bevoegd zou zijn om in te grijpen in de vrijheid van meningsuiting van de burger die advocaat is. Want als deken hoef je je natuurlijk niet aan de Grondwet of wet te storen.

16. In dit verband benadruk ik evenwel dat de Grondwet uitsluitend toelaat dat bij formele wet beperkingen aan de meningsuiting worden opgelegd. Daarbij dient de betreffende formeel-wettelijke bepaling zélf, op voldoende kenbare en voorzienbare manier, aan te geven wat die begrenzing inhoudt. Expliciet heeft de grondwetgever aangegeven dat het verbod van delegatie van wetgeving dat ligt besloten in de clausule "*behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet*", ook inhoudt dat de wetgever geen gebruik mag maken van open normstellingen. Gesteld werd:

*Ten einde het delegatieverbod tot zijn recht te laten komen zal daarin tevens het voorschrift moeten worden gelezen dat de wetgever niet door het gebruik van vage formuleringen ten aanzien van het betreffende onderwerp de hem opgedragen taak in feite aan een lager orgaan overlaat. Zo zal, wanneer de Grondwet het beperken van een grondrecht alleen bij formele wet toestaat, de wet zelf moeten aangeven hoever de grondrechtsbeperking gaat. Constructies, waarbij niet uit de wet zelf de omvang van de grondrechtsbeperking volgt doch deze door een lager orgaan moet worden ingevuld, zijn in strijd met bij voorbeeld de clausule "*behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet*".⁹*

17. Er kan geen enkele twijfel over bestaan dat de norm van art. 46 Advocatenwet

dat advocaten zich dienen te onthouden "*van enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt*", een open norm is. Het is een normstelling die op zichzelf niet voldoet aan de vereiste kenbaarheid en voorzienbaarheid, zoals de Grondwet vereist. De jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna **EHRM**) bevestigt dit. Hierbij kan worden gewezen op de zaak HASHMAN en HARRUP tegen het Verenigd Koninkrijk, waarin tot uitdrukking werd gebracht dat de eis om zich behoorlijk te gedragen, onvoldoende bepaald was om aan de vereisten van kenbaarheid en voorzienbaarheid te kunnen voldoen.¹⁰ En in de zaken STEUR tegen Nederland¹¹ en VERAART tegen Nederland¹² werd naast het beroep op art. 46 Advocatenwet, tevens rechtstreeks verwezen naar de Gedragsregels voor advocaten 1992. Met andere woorden, art. 46 Advocatenwet voldoet op zichzelf niet aan de vereiste kenbaarheid en voorzienbaarheid.

18. Juist omdat in de zaken STEUR en VERAART door het EHRM een beroep moest worden gedaan op de Gedragsregels om tot de conclusie te kunnen komen dat de beperking van de meningsuiting was voorzien bij "wet" in de zin van art. 10, tweede lid, Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna: **EVRM**), is het volstrekt duidelijk dat de beperking van de meningsuiting inhoudelijk niet in art. 46 Advocatenwet kan worden gevonden. Die inhoudelijke beperking wordt dus gevonden in de Gedragsregels. Gedragsregels die naar Nederlands recht geen enkele wettelijke status hebben. De deken beroept zich feitelijk dus op regels die niet zijn vastgelegd in de wet in formele zin, en handelt daarmee lijnrecht in strijd met de Grondwet.

19. In dit verband wordt benadrukt dat de huidige tekst van art. 46 Advocatenwet tot stand is gebracht na de Grondwetsherziening van 1983, toen de huidige regeling inzake de grondrechten werd ingevoerd. Dit betekent dat de wetgever heeft geoordeeld dat het wetsvoorstel inzake de wijziging van de Advocatenwet, niet strijdig was met de huidige regeling inzake de grondrechten. Met andere woorden, art. 46 Advocatenwet mag niet zo worden uitgelegd, dat er een interpretatie aan wordt gegeven die strijdig is met de Grondwet. Een en ander leidt dan ook tot de **grondwettelijk dwingende conclusie** dat, nu art. 7 Grondwet verbiedt om de meningsuiting te beperken door middel van een open norm die nader ingevuld moet worden door een ander dan de wetgever en art. 46 Advocatenwet een open normstelling inhoudt, de Advocatenwet geen beperking stelt aan de meningsuiting van advocaten en dat het tuchtrecht zich zodoende daartoe niet uitstrekt.

20. Ik ben mij er van bewust dat ik met een opvatting kom, die ingaat tegen de heersende mening. Ik ben mij er ook van bewust dat het voor sommigen een onwelkome boodschap is, zodat de neiging om deze zonder meer te verwerpen, ongetwijfeld zal bestaan. De term die in de psychologische wetenschap wordt gehanteerd voor dit soort situaties, de cognitieve dissonantie, komt dan als vanzelfsprekend naar boven. De informatie die niet overeenstemt met de eigen zienswijze, wordt zonder meer verworpen. En dat is precies wat er tot nu toe is gebeurd. In feite kan dan ook worden gesteld dat de reactie op de onwelkome boodschap dat het advocatentuchtrecht zich niet uitstrekt tot de meningsuiting van advocaten, in niets verschilt van de reactie op

STELLING ADVOCATUUR

Raad van Discipline Den Haag, 12 mei 2014
inzake verzoek deken om onmiddellijke schorsing
zaaknummer R. 4499/14.85

blz. 7

de eveneens onwelkome boodschap dat de Nederlandse overheid zich schuldig maakt aan misdadige voorbereidingen voor nucleaire massamoord en dat rechterlijke ambtenaren daarmee collaboreren. Er wordt nooit inhoudelijk ingegaan op die boodschap en de onderbouwing daarvoor.

21. Dekens en raden van discipline zijn niet bereid geweest om in te gaan op mijn beroep op art. 7 Grondwet en het daarin besloten liggende verbod om de meningsuiting door middel van een open normstelling te beperken. De raad van discipline te Amsterdam overwoog zelfs: *"Gedragsregels voor advocaten, ook als het gaat om de uitingsvrijheid, kunnen nauwere grenzen trekken die met de aard van het beroep te maken hebben."* Een overweging die regelrecht ingaat tegen de letterlijke tekst van art. 7 Grondwet.

22. En ook het hof van discipline had geen boodschap aan de Grondwet. In de dagvaarding van 6 mei 2013, die als bijlage 2 bij het verzoek van de deken is gevoegd, heb ik de gang van zaken bij het hof van discipline uiteengezet. Teneinde de grondwettelijke eis dat in de formeel-wettelijke bepaling zélf de norm voor de beperking van de meningsuiting op voldoende kenbare en voorzienbare omschreven wijze dient te zijn neergelegd, te omzeilen, deed het hof een rechtstreeks beroep op de beperkingsgronden van art. 10, tweede lid, EVRM. Daarmee glashard voorbijgaand aan art. 53 van dat verdrag, waarop door mij uitdrukkelijk was gewezen. Dat wil zeggen de bepaling die zegt:

Geen bepaling van dit verdrag zal worden uitgelegd als beperkingen op te leggen of inbreuk te maken op de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden die verzekerd kunnen worden ingevolge de wetten van enige hoge verdragsluitende partij of ingevolge enig ander verdrag waarbij de hoge verdragsluitende partij partij is.

En het hof van discipline deed vervolgens alsof in art. 46 Advocatenwet was neergelegd dat advocaten niet op zodanige wijze gebruik mogen maken van de vrijheid van meningsuiting dat daardoor de goede naam van anderen of het gezag van de rechterlijke macht zou worden aangetast. Maar art. 46 Advocatenwet rept daar in het geheel niet over. Het hof van discipline verzoonde als het ware zelf een wetstekst.

23. Zelfs de civiele rechter wil niet tornen aan de vermeende bevoegdheid van de deken en tuchtrechtelijke colleges om zich buigen over meningsuitingen van advocaten en die in voorkomend geval te sanctioneren. En terwijl de dagvaarding van 6 mei 2013 was gebaseerd op art. 7 Grondwet, presteerde de voorzieningenrechter van de rechtbank Den Haag het om dat grondwetsartikel helemaal niet te noemen in zijn opsomming van de wettelijke bepalingen die relevant waren in dat geding. Het grondwettelijk vraagstuk werd "opgelost" door het helemaal te negeren.

24. Er is dan ook geen mens ter wereld die een logisch geldige redenering kan presenteren op basis waarvan kan worden geconcludeerd dat het in overeenstemming zou zijn met art. 7 Grondwet, om de open norm van art. 46 Advocatenwet als meningsuiting beperkende bepaling aan te merken. Een dergelijke logisch geldige redenering kan ook de heer MARTENS niet presenteren, ook al gaat hij als het ware in

STELLING ADVOCATUUR

Raad van Discipline Den Haag, 12 mei 2014
inzake verzoek deken om onmiddellijke schorsing
zaaknummer R. 4499/14.85

blz. 8

de vlucht naar voren door te beweren dat de onderbouwing voor mijn standpunt niet steekhoudend zou zijn. Een bewering die de heer MARTENS er in feite toe verplicht om aannemelijk te maken dat, daar waar de grondwetgever uitdrukkelijk heeft aangegeven dat uitsluitend de formele wetgever bevoegd is om de meningsuiting te beperken, hij als deken, en dus als bestuursorgaan, desalniettemin zelfstandige bevoegdheden zou hebben om de meningsuiting te beperken van burgers die advocaat zijn.

25. De conclusie van het voorgaande is dan ook, dat de deken volkomen ten onrechte beweert dat ik mij opzettelijk stelselmatig onttrek aan het toezicht dat ingevolge de Advocatenwet op mijn handelen als advocaat kan worden uitgeoefend. Jarenlang heb ik immers getrouwelijk alle gegevens aangeleverd die ingevolge het wettelijk geregelde toezicht van de advocaat mogen worden verlangd. Het enige dat ik weiger, is te accepteren dat op onwettige wijze inbreuk wordt gemaakt op mijn vrijheid van meningsuiting, dat een deken zich de onwettige bevoegdheid toe-eigent om mij inzake mijn meningsuitingen ter verantwoording te roepen. Een deken heeft niets en ook dan helemaal niets te maken met de meningsuiting van advocaten. Een deken heeft terzake geen enkele bevoegdheid, of hij dat nu leuk vindt of niet.

26. En dit laatste geldt uiteraard ook voor de met tuchtrechtspraak belaste colleges. Het is uitsluitend en alleen de formele wetgever die de meningsuiting kan beperken. **Een tuchtrechtelijk college is geen wetgever, die op basis van een open normstelling in art. 46 Advocatenwet gerechtigd zou zijn om, geheel zelfstandig en zonder enige democratische legitimatie en controle, het grondrecht van meningsuiting te beperken.** Men kan uiteraard van mening zijn dat dit een onwenselijke situatie is, maar aan deze situatie kan uitsluitend door de formele wetgever verandering worden gebracht.

27. Voor advocaten gelden geen andere beperkingen van de meningsuiting dan voor welke andere burger dan ook. Met andere woorden, uitsluitend de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht stellen grenzen. En terzake is de strafrechter bevoegd, niet de tuchtrechter. De tuchtrechter behoort er dus van uit te gaan dat de grenzen van de meningsuiting niet zijn overschreden, zolang er geen veroordeling door de strafrechter is uitgesproken. En er is nog nooit een strafrechtelijke vervolging tegen mij ingesteld wegens smaad, laster of belediging. Laat staan dat ik terzake zou zijn veroordeeld. Er is alleen de opvatting van de heer MARTENS dat ik mij in woord en geschrift niet "netjes" zou gedragen, zonder zich daarbij te baseren op welke evaluatie van de feiten dan ook. Een benaderingswijze die als vanzelfsprekend doet denken aan de waarschuwing die de filosoof John Stuart MILL honderdvijftig jaar geleden al liet horen in zijn boek *On Liberty*:

Het is zinvol om, voor wij van het onderwerp van de vrijheid van mening afstapen, enige aandacht te besteden aan de mensen die zeggen dat de vrije uiting van alle opinies toegestaan zou moeten worden, op voorwaarde dat dit op gematigde wijze gebeurt, en de grenzen van een eerlijke discussie niet te buiten gaat. Ik zou allerlei redenen kunnen noemen waarom het onmogelijk is vast te stellen waar deze veronderstelde grenzen gelegd moeten worden; want als het criterium moet zijn dat de mensen die aangevallen worden daar aanstoot aan

STELLING ADVOCATUUR

Raad van Discipline Den Haag, 12 mei 2014
inzake verzoek deken om onmiddellijke schorsing
zaaknummer R. 4499/14.85

blz. 9

*nemen, dan denk ik dat de ervaring leert dat mensen aanstoot nemen, zodra een aanval overtuigend en krachtig is, en dat zij iedere tegenstander die hen in het nauw brengt en op wie zij maar moeilijk een weerwoord hebben, onredelijk vinden, zodra hij van een goed gefundeerde mening over het onderwerp blijk geeft.*¹³

28. En het staat burgers, ook advocaten, volkomen vrij om kritiek te hebben op het functioneren van leden van de rechterlijke macht. Ook al zouden sommige rechterlijke ambtenaren of sommige anderen dat krenkend, schokkend of verontrustend vinden. Ook onwelkome opvattingen genieten immers de bescherming van art. 7 Grondwet. En datzelfde geldt voor onwelkome uitingen van gevoelens, zoals vloeken. Dit blijkt immers uit de diverse koninklijke besluiten waarin gemeentelijke vloekverboden werden vernietigd wegens strijdigheid met art. 7 Grondwet.¹⁴ En de grondwettelijke bescherming strekt zich ook uit tot de wijze waarop de meningsuiting plaatsvindt, hetgeen de grondwetgever als volgt tot uitdrukking heeft gebracht:

*Niet alleen wàt wordt gezegd, maar ook hoe het wordt gezegd, met welke gebaren, in welke aankleding, met welke hulpmiddelen, al deze aspecten kunnen betrekking hebben op de inhoud van de geuite gedachten of gevoelens.*¹⁵

29. Ter voorkoming van misverstanden merk ik hierbij overigens op dat ik er geen voorstander van ben dat in de rechtszaal zou worden gevloekt. Ik heb dat dan zelf ook nooit gedaan, hoewel de minachting voor de waarheid, het recht en de rechtvaardigheid die somtijds door rechterlijke ambtenaren wordt vertoond, daar alle aanleiding toe zou geven. Evenals trouwens de vergaande minachting die leden van de rechterlijke macht vertonen voor de waardigheid en waarde van ieder mens, door de opvatting van de Hoge Raad te onderschrijven dat een nucleaire massamoord rechtmatig zou kunnen zijn. Maar hoe dan ook, vloeken is niet verboden, en een deken of een tuchtrechtelijk college heeft daar dan ook niets over te zeggen of van te vinden.

30. Ik benadruk het feit dat de deken zijn verzoek uitsluitend heeft gebaseerd op mijn uitoefening van het grondrecht van vrijheid van meningsuiting. Meer is er niet. Hij concludeert immers dat mijn "*optreden in woord en geschrift*" niet zou getuigen van voldoende distantie en professionaliteit. En hoewel de deken als bestuursorgaan is gehouden om bij de uitoefening van zijn bevoegdheden ingevolge de Advocatenwet de beginselen van behoorlijk bestuur in acht te nemen, geeft zijn voorliggende verzoek geen enkele blijk van zorgvuldigheid. Evenmin getuigt dat verzoek er van dat de heer MARTENS rekening zou hebben gehouden met alle betrokken belangen.

31. Het is zonder meer verbazingwekkend dat de deken er in het geheel geen oog voor heeft dat tegenover het vermeende belang van toezicht op de gedragingen van advocaten, het belang staat van de burger om niet te worden geconfronteerd met een ongrondwettige beperking van de vrijheid van meningsuiting. De heer MARTENS gaat zelfs zover dat hij dat belang volstrekt ontkent. Hij stelt immers dat mijn verzet tegen de aantasting van mijn grondrecht van meningsuiting geen ander doel zou hebben "*dan het frustreren van het uitoefenen van taken van zowel de deken als van de (tucht-)rechter*". Hoe verblind kun je zijn?

STELLING ADVOCATUUR

Raad van Discipline Den Haag, 12 mei 2014
inzake verzoek deken om onmiddellijke schorsing
zaaknummer R. 4499/14.85

blz. 10

32. En hoe heeft de heer MARTENS vastgesteld wat de belangen van mijn cliënten waren in de verschillende zaken? Het is duidelijk dat hij geen benul heeft van de vraagstukken die daarin aan de orde waren, welke argumenten zijn aangevoerd en ga zo maar door. Ik verwijs hierbij naar de brief van mijn oud-collega mr. Hummels van 28 april 2014 en naar die van mijn oud-kantoorgenoot mr. drs. Olof van 29 april 2014. En hoe onzorgvuldig de heer MARTENS is, blijkt ook uit de laatstgenoemde brief. Woorden die niet van mij waren, worden door hem aan mij toegerekend. Terwijl ik namens mijn kantoorgenoot procedeerde tegen de landelijk deken, meent de deken dat die procedure een uiting zou zijn van mijn gebrek aan professionaliteit. Datzelfde geldt, zoals ik al heb aangegeven, voor procedures die ik samen of in overleg met mede-advocaten heb gevoerd. Het is te gek voor woorden.

33. Hoe mijn cliënten denken over de manier waarop ik hen rechtsbijstand verleen en hun belangen behartig, blijkt uit de brieven die zij aan de raad van discipline hebben gezonden. Dat geeft een heel ander beeld dan de heer MARTENS de raad wil doen geloven.

34. Overigens ben ik met de heer MARTENS volstrekt eens dat de zitting van de raad van discipline van 17 maart jongstleden een dieptepunt kan worden genoemd. De betrokken voorzitter en leden van de raad van discipline begonnen de zitting met tegenover mij het misdrijf te plegen van het opzettelijk gebruik van een valselijk opge maakt geschrift als ware het echt en onvervalst. Een handelwijze die het volstreckte tegendeel is van die van een eerlijke en onpartijdige rechter. Toen ik de voorzitter en leden om die reden had gewraakt, schoof de betrokken kamer op ostentatieve wijze de dwingendrechtelijke bepaling van art. 513, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering, dat een wrakingsverzoek leidt tot schorsing van de zitting, zonder meer terzijde. En volkomen in strijd met het beginsel dat een rechter niet oordeelt in eigen zaak, een beginsel waarvan je als justitiabele toch mag verwachten dat iedere rechter met enig moreel normbesef dat blindelings in praktijk brengt, kondigde de voorzitter toen aan dat de betrokken kamer zélf wenste te oordelen over de ontvankelijkheid van mijn wrakingsverzoek. Daarmee ook nog eens art. 515, eerste lid, Wetboek van Strafvordering met de voeten tredend.

35. En als klap op de vuurpijl was daar de bijdrage van de heer MARTENS, die tekenend is voor zijn ethisch normbesef. In plaats van op te komen voor de handhaving van de rechtsorde en oog te hebben voor de bescherming van de belangen van de justitiabele die ligt besloten in de wettelijke bepalingen inzake wrakingsverzoeken, wenste de heer MARTENS mij te kapittelen over mijn meningsuiting. De heer MARTENS deed geen enkele poging om de raad van discipline te bewegen zich te houden aan de dwingendrechtelijke voorschriften inzake wrakingen. Hij wilde alleen aangetekend zien dat ik nadrukkelijk, dus met enige stemverheffing en ondersteund door een enkel gebaar, de raad van discipline had gewezen op die voorschriften. Die zitting was derhalve een totaal demasqué wat betreft de morele en juridische integriteit van zowel de voorzitter en leden van de betrokken kamer, als de heer MARTENS.

STELLING ADVOCATUUR

Raad van Discipline Den Haag, 12 mei 2014
inzake verzoek deken om onmiddellijke schorsing
zaaknummer R. 4499/14.85

blz. 11

36. Tot slot merk ik nog het volgende op. De raad kan er voor kiezen om de Grondwet te negeren en, ondanks de uitdrukkelijke opvatting van de grondwetgever dat uitsluitend de wetgever een grens kan stellen aan de vrijheid van meningsuiting, om zich de bevoegdheid toe te eigenen om als quasi wetgever zélf een beperking aan de vrijheid van meningsuiting te willen stellen. De raad heeft die macht. Maar een dergelijke machtsuitoefening zou stellig niet bijdragen aan de bevestiging van enig gezag. De raad kan er daarentegen ook voor kiezen om de Grondwet te gehoorzamen. Indien de raad deze laatste keuze zou maken, zou de raad handelen in overeenstemming met zijn juridische en morele verplichtingen, en zou een baanbrekende uitspraak worden gedaan. Een baanbrekende uitspraak waarin de vrijheid van meningsuiting van de burgers die advocaat zijn, zijn legitieme plaats herkrijgt en in ere wordt hersteld.

37. Op grond van hetgeen ik in mijn verweerschrift van 25 april heb gesteld en ik thans heb aangevoerd, meen ik dat het verzoek van de heer MARTENS dient te worden afgewezen. Het verzoek is totaal ongefundeerd en kan slechts worden aangemerkt als een op misbruik van bevoegdheid gebaseerde poging van de heer MARTENS om zijn "gelijk" te verkrijgen in een geschil over de reikwijdte van het advocatentuchtrecht.

M.J.F. Stelling

-
- ¹ Verzoek deken van 11 april 2014, bijlage 9, onder 3.
 - ² Centrale Raad van Beroep 11 mei 1983, AB 1983, 451; MRT 1983, p. 356-360; TAR 1986, 206.
 - ³ Centrale Raad van Beroep 16 juni 1988, TAR 1988, 165; MRT 1989, p. 94-98; NJB 1989, p.324-326.
 - ⁴ *Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons, Advisory Opinion, I.C.J. Reports 1996*, p. 226
 - ⁵ Hoge Raad 21 december 2001, NJ 2002, 217
 - ⁶ Hoge Raad 12 januari 1942, NJ 1942, 271.
 - ⁷ Corjo JANSSEN en Derk VENEMA: *De Hoge Raad en de Tweede Wereldoorlog*, Amsterdam: Boom 2011, p. 246.
 - ⁸ Derk Venema e.a.: *Onder de huidige omstandigheden*, Den Haag, Boom Juridische uitgevers 2008, p. 141-142.
 - ⁹ Kamerstukken II 1975/76, 13 872, nr. 3, p. 23.
 - ¹⁰ EHRM 25 november 1999, Application 25594/94.
 - ¹¹ EHRM 28 oktober 2003, Application 39657/98.
 - ¹² EHRM 30 november 2006, Application 10807/04.
 - ¹³ John Stuart Mill: *Over vrijheid*, Amsterdam: Boom 2008, p. 98.
 - ¹⁴ KB 5 juni 1986, Stb. 337-342, en KB 29 mei 1987, Stb. 365.
 - ¹⁵ Kamerstukken II 1975/76, 13 872, nr. 4, p. 91.